

„doen voortbestaan, vermits deze wensch zonder meer voor verwezen-
„lijking niet vatbaar was; dat deze ontbinding met de voltooiing der
„vereffening in 1932 onvermijdelijk met zich bracht, dat de N.V. P had
„opgehouden te bestaan, welk feit in 1938, hoe dan ook, niet meer viel
„ongedaan te maken.”

De H R. sanctioneerde met zijn arrest d.d. 9 April 1941 (B 7321) deze beslissing, als zijnde van feitelijke aard en voldoende gemotiveerd. Door dit arrest zal m.i. de liefhebberij voor skeletten van rechtspersonen aanmerkelijk verminderen.

Dank zij de recente vervanging van onze oude, op het fictiestelsel grondveste inkomstenbelasting, door het z.g. reële stelsel, is bovendien het koopen van „leege” N.V.'s reeds minder attractief geworden, daar het nu niet meer mogelijk zal zijn reeds gemaakte groote bedrijfswinsten onbelast te houden door het desbetreffende bedrijf voor 1 Mei in een N.V. in te brengen., Trouwens door het hooge tarief der winstbelasting heeft de N.V.vorm ook reeds veel van zijn fiscale aantrekkelijkheid verloren. Toch kan dit arrest, dat de stilzwijgende ontbinding van leege N.V.'s aanneemt, nog van praktisch groot belang zijn, daar het niet uitgesloten is, dat de fiscus voor de winstbelasting zich op deze uitspraak zal beroepen in die gevallen, waarin de aandeelhouders het bedrijf uit de N.V. halen en deze laatste rustig laten voortbestaan met als eenig activum een vordering op hen. Een liquidatieuitkeering heeft dan formeel beschouwd weliswaar niet plaats gehad; maar men loopt een groote kans, dat de fiscus uit allerlei omstandigheden zal afleiden dat een liquidatie uitkeering in feite wel heeft plaats gehad, hetgeen, als er een overgangsreserve is, een flink bedrag aan belasting kan kosten en ook voor de inkomstenbelasting kwade gevolgen met zich kan brengen in verband met het feit, dat thans ook liquidatie-uitkeeringen belast zijn.

Civielrechtelijk beschouwd zou de onderhavige uitspraak nog wel wat stof kunnen opwerpen, want de tot dusverre algemeen aanvaarde opvatting omtrent het limitatieve karakter van art. 55 W.v.K. komt hier leelijk in gedrang.

De waarschuwing: van leege N.V.'s afblijven, heeft door het onderhavige arrest in elk geval aan betekenis gewonnen.

E. TEKENBROEK

BOEKBESPREKINGEN

Besluit op de Loonbelasting 1940 alsmede Besluit op de Waardevermeerderingsbelasting 1940 en besluiten tot heffing van opcenten ten behoeve van het Rijk op de grondbelasting en de winstbelasting met uitvoeringsmaatregelen, bewerkt door R. Ensingh, hoofdcommies ter secretarie van de gemeente Leiden.

Uitgegeven voor de V.U.G.A. door van Gorcum en Comp. N.V. Uitgevers Assen.

* Is een uitvoerig boek, buiten de registers en de bijlagen (formulieren Waardevermeerderingsbelasting) 314 bladz. Het is in losbladigen vorm uitgegeven voor de Vereniging van Uitgevers v. d. Gemeenteadmini-

stratie. Blijkens het woord vooraf is de uitgave echter niet uitsluitend bestemd voor de Overheidslichamen, doch ook voor het bedrijfsleven en particulieren.

De combinatie der in dit werk behandelde besluiten doet eenigszins wonderlijk aan. De behandelde belastingen hebben geen ander verband, dan dat ze opgenomen zijn in hetzelfde Verordeningenblad. Het karakter dezer belastingen loopt geheel uiteen. De loonbelasting, grootendeels voorheffing op de inkomstenbelasting heeft niets te maken met de waardevermeerderingsbelasting, en een afzonderlijke behandeling van de opcentenbesluiten zonder bespreking van de belastingen waarop ze geheven worden, heeft iets onbevredigends. Zoo mist het boek eenheid.

Ook de inleiding heeft die niet kunnen brengen. Daarin wordt vermeld, dat Minister *de Wilde* zijn ontwerpen indiende en welke de plannen waren van minister *de Geer*; voorts wordt melding gemaakt van het tot stand komen van de winstbelasting en de andere belastingbesluiten van den Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën.

Daarna wordt een uiteenzetting gegeven van stelsel en grondslagen van het ontwerp *de Wilde*, waarop volgt een uiteenzetting van stelsel en grondslagen van het besluit op de Loonbelasting. De verbinding tusschen deze vormt de heffing aan de bron, waaraan een afzonderlijke behandeling wordt gewijd. Schr. geeft daarbij een opsomming van de voor- en nadeelen van deze methode van heffing, waarbij hij naar eenige literatuur verwijst.

De slotopmerking over „het doel van de wijziging van het belastingstelsel” beperkt zich tot de mededeeling dat een verhooging van de opbrengst der middelen wordt beoogd en daarmee tevens het dienen van de sociale politiek. Daarna volgt een citaat uit de Gemeentestem.

De eigenlijke inhoud van het boek bestaat uit aantekeningen op de artikelen der besluiten. De loonbelasting vormt uit den aard de hoofdschotel.

Het is niet mogelijk in deze bespreking het geheele boek na te gaan. Ik bepaal me er toe hier en daar een greep te doen.

Zoo vestig ik eerst de aandacht op de vraag welke personen onder de loonbelasting vallen. Ik mis de algemeene opmerking, dat dit alleen natuurlijke personen zijn; een rechtspersoon-werknemer of commissaris valt niet onder de loonbelasting. Door de latere inkomstenbelasting is dat wel buiten twiifel gesteld. *Bettinck* en *Zweep* p. 12 en 16 hadden anders geoordeeld. „De omschrijving van de gevallen waarin het loon aan de heffing van de loonbelasting is onderworpen, is in hoofdzaak in overeenstemming met die van de Wet op de Inkomstenbelasting 1914”. Aldus vangt aant. 6 op art. 2 aan. Dat schijnt mij niet geheel juist. De loonbelasting treft ook personen die niet onder de ink. bel. 1914 vielen. In zooverre was de loonbelasting niet alleen een zelfstandige maar zelfs een nieuwe belasting. Het Besluit op de ink. bel. 1911 heeft in art. 39 (1) 1°, d deze verschillen echter doen verdwijnen. Toch is het nog van belang hierop te wijzen om de aandacht te vestigen op de uitbreiding die de belastingheffing van buitenlanders heeft ondergaan.

Schr. noemt nr. 8 de loonbelasting geheven van buitenlanders een zakelijke belasting. Dat komt me niet juist voor. De loonbelasting is ook voor de buitenlanders een voorheffing van de inkomstenbelasting en heeft hetzelfde karakter als deze. De inkomstenbelasting van buitenlanders wordt door den H.R. niet beschouwd als zakelijke belasting, dat blijkt

uit het arrest 26 Juni 1935, B.B. 5893 over de Duitse Einkommensteuer geheven van buitenlanders, welke belasting met de onze overeenkomt.

Na de vraag: wie vallen onder de loonbelasting nog enkele opmerkingen over den grondslag: waarover wordt de belasting geheven? Art. 4 zegt het en in artt. 5 en 6 wordt het nader uitgewerkt. Wat moet onder loon worden verstaan? Al wat „door” den werkgever wordt uitbetaald, of zooals de Secr. Gen. het heeft uitgedrukt (zie aant. 10 op art. 4) waarmede de patroon „eenige bemoeienis heeft”? Doet het er dus niet toe of het loon uit *het vermogen* van den werkgever komt? Schr. verdiept zich niet in de vraag, die toch van belang is met het oog op art. 54 Besl. Ink. bel. Mij schijnt het twijfelachtig of wat de werkgever enkel beheert en als beheerder uitkeert aan de loonbelasting onderworpen zou zijn.

Een andere algemeene vraag, welke Schr. niet aanroert is deze: „in welke gevallen wordt een onverplichte uitkeering genoten „uit” een dienstbetrekking of een vroegere dienstbetrekking? Is voldoende dat er een dienstbetrekking bestaat of bestaan heeft, of moet die bestaande of vroegere dienstbetrekking *uitsluitend* de aanleiding zijn voor de uitkeering? M.a.w. waar ligt de grens tusschen loonbelasting en schenkingsrecht?

In aant. 19 op art. 4 bij de bespreking van het legaat is de schrijver tegen de vraag aan, maar hij komt er niet op! Ik meen, dat al bestaat er een dienstverhouding of al heeft er een bestaan, toch een andere aanleiding voor de uitkeering *kan* bestaan, maar de rechtspraak zal dat niet spoedig aannemen. Dan verdringt dus de loonbelasting het schenkingsrecht, art. 80, 9 Succ. wet en worden tal van schenkingen, die de wetgever van 1926 belastingvrij heeft willen maken (b.v. art. 80, 13° Succ. wet) thans met loonbelasting belast.

Dergelijke opmerkingen zou men gaarne in een zoo uitvoerig werk aantreffen. Wel wordt rechtspraak over de ink. bel. 1914 aangehaald, maar het verband met het geheele belastingrecht wordt niet aangewezen. Sterk treft dit bij de behandeling der waardevermeerderingsbelasting.

Uit dat alles krijgt men den indruk dat Schr. zijn aandacht te zeer beperkt tot de bepalingen welke hij onder handen heeft en te weinig let op de plaats in het geheel. Of dat verband houdt met de zeer beperkte aanhaling van literatuur? Zoover ik kon nagaan put hij alleen uit de Ec. Stat. Berichten en het Weekblad der Belastingen, De Nederlandsche literatuur over het belastingvraagstuk levert nog wel een en ander meer op!

P. J. A. A.

Drs. J. Slikboer. Practische Psychologie. Bedrijfseconomische monographieën, III. H. C. Stenfert Kroese's Uitg. Mij. N.V.. Leiden, 1941. 439 blz.

Wanneer iemand over een wetenschap een boek schrijft, mag men van hem verwachten, dat hij, alvorens daartoe over te gaan, zich volkomen op de hoogte stelde van den stand van deze wetenschap, van haar methoden, richtlijnen en resultaten. Slechts dan, wanneer hij na een diepgaande studie van de literatuur tot de overtuiging is gekomen, dat alles, wat tot dusver op dit gebied verricht werd, mislukte en de beoefenaars dezer wetenschap op dwaalwegen zijn geraakt, heeft hij het recht ertoe te besluiten, op eigen gezag deze wetenschap opnieuw op te bouwen. Men

zou derhalve ook van den schrijver van de „Practische Psychologie” mogen veronderstellen, dat hij, na een grondige studie van de psychologie, tot de overtuiging is gekomen, dat de werken van honderden van psychologen en psychotechnici, waaronder die van *Fechner, Helmholtz, Wundt, Ribot, Janet, Freud, James* enz., over het algemeen genomen zonder beteekenis waren — altijd met uitzondering van enkele karakterologen, zooals *Kretschmer, Klages, Jung*, waarvan schrijver tamelijk veel geprofiteerd heeft. Volgens zijn meening is dus nu de tijd gekomen om de zich merkbaar makende lacune aan te vullen en een synthetische psychologie op te bouwen op grond van eigen methode en eigen ervaring.

De lectuur van het boek toont echter aan, dat schrijver zijn afwijzend oordeel niet op de studie van de psychologie en de psychologen — die allen hun stokpaardjes hebben — grondvestte. Alles, wat schrijver over de psychologie en de psychologen zegt, wijst op het oordeel van een volkomen onkundigen leek, die geen begrip heeft voor de problemen, principes en doeleinden der psychologie. Wanneer iemand bijv. de analyse van het zielsbegrip tot de problemen der psychologie rekent, dus metaphysische problemen niet van de psychologische weet te scheiden, wanneer iemand het gebied van het abnormale zieleleven uitsluitend aan de psychoanalyse, dat van het normale aan de psychotechniek toekent, wanneer iemand meent de persoonlijkheid te kunnen definiëren „als iets van de buitenkant, zooals een masker steeds aan de buitenkant zit, dat min of meer kunstmatig is en een achtergrond verbergt,” wanneer iemand beweert, dat tusschen gevoel en denken een polariteit bestaat, dan heeft zoo iemand de boeken, die schrijver in de literatuurlijst zijn lezers aanbeveelt, zeker niet eens ten deele gelezen. Hoe schrijver, na de lectuur van de psychotechnische werken van *Claparède, Hollingworth, Münsterberg, Prak, Révész* enz. de selectiemethoden tot handschrift, lichaamsbouw, gelaatsuitdrukking en onbewust reacties kan beperken, is mij niet duidelijk geworden. De selectiemethoden, wier opstelling sedert ongeveer een halve eeuw een der cardinale opgaven voor de practische psychologen vormde, en die overal in ruime mate toegepast worden, schijnen den schrijver niet belangrijk genoeg om aan te geven. En evenzoo is het zeer onwaarschijnlijk, dat schrijver zich met de werken van *Ach* en *Selz* heeft bezig gehouden, ja zelfs ook maar een samenvatting daarvan heeft gelezen, anders had hij niet zulke kinderlijke meeningen over willen en denken kunnen neerschrijven.

Hetgeen schrijver uit de practijk vertelt, zijn ten deele triviale gemeenplaatsen, ten deele ongefundeerde beweringen, die door aardige opmerkingen uit de practijk worden gecamoufleerd. Voorbeelden daarvan vindt men door het geheele boek. Wanneer de redacteur van deze serie monographieën met recht zegt, dat schrijver „zijn psychologische inzichten na verwerking met de bestaande theorieën geconfronteerd heeft en zoodoende tot een wetenschappelijke fundeering is gekomen,” dan is het niet te begrijpen, dat zijn psychologische inzicht, bijv. met betrekking tot de vrouw, niet verder reikt dan het constateeren, dat zij bij een wandeling met haar man bij veel étalages blijft staan, „de belangstelling voor huis-houdelijke artikelen komt pas op het tweede plan: het gaat er alleen (!) om, hoe de dingen eruit zien, hoe men haar zou vinden, als ze zoo’n japonnetje of zoo’n hoedje droeg.” Dit verklaart schrijver door de „centrifugale” natuur van de vrouw, een begrip, dat met zijn contrair begrip „centripetaal” telkens weer in het boek voorkomt. Maar ondanks het feit, dat schrijver deze begrippen veelvuldig gebruikt, is het niet

mogelijk zich een duidelijke voorselling te vormen van wat hij er eigenlijk onder verstaat.

Ontegenzeggelijk heeft schrijver zich ernstig moeite gegeven, zijn kennis en ervaring te boek te stellen, psychologische, karakterologische en sociale trekken van het menselijk wezen tabellarisch te ordenen en eigenschappen en vermogens — in navolging van *Klages* — lexicografisch samen te stellen. Ook geeft hij praktische raadgevingen met betrekking tot de omgangsvormen met meerderen en gelijken, met zakenvrienden en klanten, raadgevingen, die ieder intelligent en kundig zakenman bekend zijn, en die door de voortdurende herhaling hun suggestieve werking reeds lang hebben verloren. Of overschat ik den zakenman, wanneer ik het overbodig acht hem opmerkzaam te maken op de beteekenis en vorm der service, op de juiste toon der correspondentie, op de keuze van het briefpapier, op de goede manier van telefoneeren? Het lijkt mij, dat dit boek zich tot een kring van lezers richt, die den eersten beginselen der bedrijfshuishouding zijn ontgroeid en die van zulk een dik boek iets meer verwachten dan een herhaling van algemeen bekende voorschriften.

Ik wil de eerlijke bedoeling en den ijver van den schrijver niet in twijfel trekken. Die eigenschappen zijn echter niet voldoende om een psychologie van den mensch in verband met het bedrijfsleven te schrijven, die beantwoordt aan de eischen, welke wij aan een wetenschappelijk gefundeerd werk mogen en moeten stellen.

G. RÉVÉSZ.

VRAGENBUS

Vragen omtrent onderwerpen, die voor den accountant in de uitoefening van zijn beroep van belang kunnen zijn, kunnen worden ingezonden bij den Secretaris van de Redactie.

De Redactie is bereid de grenzen waarbinnen de vragen, die voor beantwoording in aanmerking komen, vallen zoo ruim mogelijk te stellen, zoodat zoowel die van juridischen, als die van bedrijfshuishoudkundigen aard daar binnen vallen, mits de vragen slechts blijven binnen het gebied, dat het blad dienen wil.

De beantwoording geschiedt door een der medewerkers of redactieleden individueel, zoodat de antwoorden niet mogen worden geacht steeds de meening der Redactie in haar geheel weer te geven.

Een abonné vraagt een opgave van boeken en tijdschriftartikelen, verschenen in binnen- en buitenland, op het gebied van de inrichting der administratie en kostprijsberekening van de bouwindustrie, een en ander zoowel voor groote aannemersbedrijven als voor timmerlieden.

Antwoord:

Boeken:

J. Hoffman

De boekhouding der bouwbedrijven

Albrechts en

Roodenburg

Administratie van het bouwbedrijf

R. G. Zegge

Boekhouding en Kostprijsberekening van den aannemer